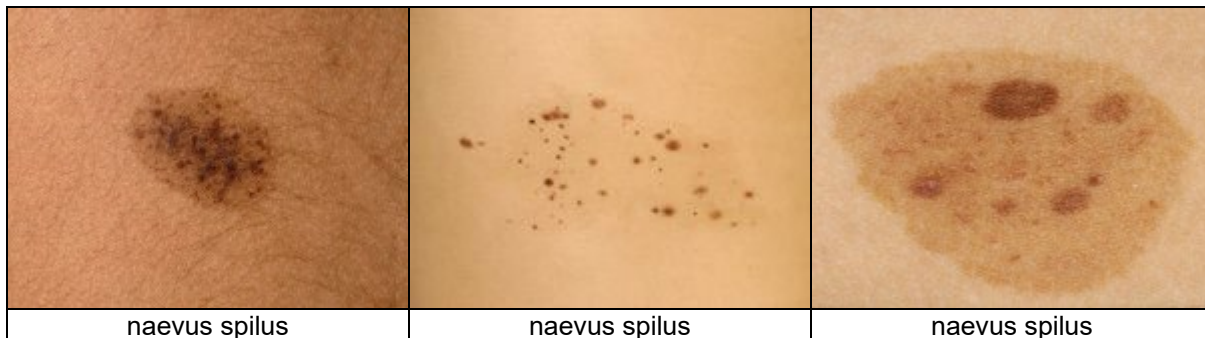

NAEVUS SPILUS (GESPIKKELDE MOEDERVLEK)

WAT IS EEN NAEVUS SPILUS ?

Een **naevus spilus** is een lichtbruine moedervlek met daarin donkerbruine vlekken. Het wordt ook wel een **gespikkelde moedervlek** genoemd. Naevus is de medische term voor een moedervlek. Spilus is afgeleid van het Grieks en betekent gespikkeld of vlekkelig. In het Engels wordt de naevus spilus '**speckled lentiginous nevus**' genoemd (gespikkelde lentigineuze nevus). Een naevus spilus is een goedaardige moedervlek. De naevus spilus is vaak al vanaf de geboorte aanwezig, of wordt zichtbaar in de eerste twee levensjaren. In het begin kan de vlek heel lichtbruin zijn en kunnen de spikkels nog niet aanwezig zijn, waardoor de moedervlek nauwelijks opvalt. Een naevus spilus komt vaak voor, bij 1-2% van de schoolgaande kinderen worden ze gevonden.

HOE ZIET EEN NAEVUS SPILUS ER UIT ?

De meeste gespikkelde moedervlekken zijn ovaal of rond en 3 tot 6 cm groot. Maar ze kunnen ook klein zijn (1 cm) of heel erg groot (60 cm). Allerlei vormen komen voor. Sommige zijn bandvormig en zitten aan 1 helft van het lichaam. Sommige zijn langwerpig. Ze kunnen ook allerlei grillige cirkels en lijnen vormen, of een groot deel van een been of een arm in beslag nemen. Het komt ook voor dat de helft van het lichaam een naevus spilus heeft en de andere helft niet. Ze kunnen overal op het lichaam voorkomen, ook in het gezicht. Het komt even vaak voor bij mannen als bij vrouwen. De vlekken zijn lichtbruin en daarbinnen zitten donkerbruine vlekken of bultjes, dit zijn ook moedervlekken. Allerlei kleurschakeringen van lichtbruin naar donkerbruin en bijna zwart komen voor.

HOE ONTSTAAT EEN NAEVUS SPILUS ?

Een naevus spilus is een aangeboren moedervlek. Er bestaan meer soorten aangeboren moedervlekken, en die kunnen ook heel groot worden (aangeboren reuzenmoedervlek). De meeste aangeboren moedervlekken zijn egaal donkergekleurd en vaak ook sterk behaard. Een naevus spilus is dus een bijzondere lichtgekleurde en gespikkelde variant. Tijdens de groei van een embryo (vrucht) gaan groepjes cellen zich specialiseren: sommige gaan huidcellen vormen, en andere gaan de pigmentcellen vormen (de melanocyten). Als er heel vroeg in de embryonale ontwikkeling iets fout gaat (een mutatie) in een deel van de cellen die melanocyten gaan worden, dan ontstaat in het deel van de huid waar dat groepje cellen uiteindelijk terecht komt een kleine moedervlek. Als de afwijking laat ontstaat, of in een klein groepje cellen, dan wordt het een kleine moedervlek. Ontstaat de afwijking vroeg in de embryonale ontwikkeling dan kan een hele grote moedervlek ontstaan.

HOE WORDT DE DIAGNOSE GESTELD ?

De diagnose wordt gesteld op het klinisch beeld, op hoe het er uit ziet. Het is niet nodig om aanvullend onderzoek te doen. Vaak wordt een foto gemaakt. Als er hele grote of donkere of grillige moedervlekken in zitten dan kan het nodig zijn om die gedeelten er uit te halen voor onderzoek door de patholoog. Dat komt weinig voor.

KAN EEN NAEVUS SPILUS SAMENGAAN MET ANDERE KLACHTEN OF ZIEKTEN ?

Een naevus spilus kan samengaan met andere aandoeningen. Dit is echter heel erg zeldzaam. Er bestaan aangeboren syndromen waarbij ook gespikkelde moedervlekken kunnen voorkomen. Dit komt voor bij de **ziekte van Recklinghausen** (neurofibromatosis type I), bij het **FACES syndroom** dat bestaat uit **F**acial features, **A**norexia, **C**achexia, and **E**ye and **S**kin anomalies (afwijkende gelaatsvorm, ondergewicht en ondervoeding, oogafwijkingen en huidafwijkingen, namelijk een naevus spilus), en het **Ebstein syndroom** (afwijking hartklep, moedervlekken waaronder naevus spilus en naevus sebaceous, en verkleuring van het oogslimvlies). Ook komt het voor samen met vaatafwijkingen en dit wordt **phakomatosis pigmentovascularis** genoemd.

KAN EEN NAEVUS SPILUS KWAADAARDIG WORDEN ?

Zoals gezegd is een naevus spilus een goedaardige moedervlek. De donkere spikkels in een naevus spilus zijn gewone moedervlekken. Moedervlekken kunnen soms kwaadaardig worden en overgaan in een melanoom. Als je zeer veel moedervlekken hebt (meer dan 100) dan is het risico om een melanoom te krijgen iets verhoogd. Als je een zeer grote naevus spilus hebt, met daarin veel afzonderlijke moedervlekken, dan is de kans op ontwikkelen van een melanoom ook iets verhoogd. Het komt gelukkig niet vaak voor dat een melanoom ontstaat in een naevus spilus, maar het is wel beschreven dat het kan. Men neemt aan dat het risico vergelijkbaar is met andere aangeboren moedervlekken zoals de reuzenmoedervlek. Daarbij hangt het sterk af van de grootte. Bij moedervlekken tot 20 cm groot is er geen verhoogd risico op het ontstaan van een melanoom en is controle niet nodig. Bij moedervlekken groter dan 20 cm is het verstandig om de plek in de gaten te houden, hetzij zelf door goed op te letten op veranderingen, hetzij door er regelmatig een arts naar te laten kijken (bijvoorbeeld 1 keer per jaar).

HOE WORDT EEN NAEVUS SPILUS BEHANDELD ?

Een naevus spilus hoeft niet te worden behandeld omdat het een goedaardige moedervlek is. Het is ook niet eenvoudig om het te behandelen. Kleine vlekken kunnen chirurgisch worden verwijderd. Bij grotere is dit een probleem omdat er lelijke littekens kunnen ontstaan. Een naevus spilus kan worden behandeld met laser. De donkere vlekken kunnen lichter worden gemaakt en ook de lichtbruine achtergrond. Dit levert niet altijd het gewenste effect op. Meestal wordt het afgeraden om moedervlekken te behandelen met laser. Men weet niet zeker of dat wel verstandig is, mogelijk kan een moedervlek kwaadaardig worden door het beschadigen met een laserbehandeling. Ook wordt het moeilijker om te beoordelen, vooral als alleen de bovenste laag wordt weggebrand. Het is beter om de moedervlek te accepteren en er niets aan te laten doen; eventueel camouflage.

WAT ZIJN DE VOORUITZICHTEN ?

Een naevus spilus is vaak bij de geboorte al aanwezig maar kan donkerder van tint worden en meer gespikkeld. De plek zal niet uitbreiden maar groeit wel mee met de groei van het lichaam. De plek zal niet spontaan verdwijnen. De vooruitzichten zijn goed. Bij zeer grote vormen van naevus spilus (groter dan 20 cm doorsnede) is de kans op dat er in de plek een kwaadaardige moedervlek ontstaat iets vergroot, maar nog steeds heel klein. Regelmatige controle is te overwegen als de plek groter is dan 20 cm.

